

ע.ע.

140

פרוטוקול מס' 3

מישיבת ועדת העבודה

מיום ד', כ"ב בתמוז תשס"ז - 7.12.55

(בשעה 9.00)

חברי הועדה:

נ כ ח ו :

- ע. גוברין - היו"ר
- ב. אידלסון
- י. א. אלמוגי
- א. בקר
- ה. כרגר
- ב. צ. הראל
- מ. וילבר
- ח. סיגורי-כהן
- מ. קלמר
- א. רימלט
- י. ריפתין
- א. שוסטק

פוזמנים:

- מר בר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה
- מר פין - יועץ לשרת העבודה בעניני יחסי עבודה
- מר הנגבי - מטעם משרד המשפטים

א. כהן

ח ס ר ו :

- 1. בחירת יו"ר קבוע של הועדה
- 2. דיון בהצעת חוק לתיקון פקודת הנזיקין האזרחיים, תשס"ז-1955

סדר-היום:



ע.ע.

היו"ר ע. גוברין:

פוחח את הישיבה.  
עלינו לבחור היום. היו"ר קבוע של  
הועדה, למי יש הצעות?

י.א. אלמוגי:

אני מציע לבחור בחבר-הכנסת גוברין  
כיו"ר ועדת העבודה.

הוחלט לבחור בחבר-הכנסת גוברין ליושב-ראש  
הועדה.

היו"ר ע. גוברין:

אני מקדם בברכה את חברי הועדה החדשים,  
חברת הכנסת גבה אידלסון וחבר-הכנסת בקר.  
אני מקווה שהשתתפותם תסייע לנו בעבודתנו.

י.א. אלמוגי:

שמענו כי הממשלה אישרה הצעת חוק ליישוב  
סכסוכי עבודה, בהמשך לשיחה שהיחה לנו  
בראשית עבודתנו, האם יוכלו חברי הועדה לקבל את הצעת החוק זמן מסויים  
בטרם תוגח על שולחן הכנסת, על-מנת שיוכלו להתכונן לויכוח בכנסת?

מר בר-ניב:

הממשלה טרם אישרה את הצעת החוק, היא  
אישרה את עקרונותיה והעכירה אותה לאישור  
פורמלי של ועדת השרים. לאחר שהממשלה תאשר את הצעת החוק, נמציאה לחברי  
הועדה.

היו"ר ע. גוברין:

ברצוני לציין, כי חברי הועדה יקבלו  
את הצעות חוקי העבודה עוד בטרם תוגחנה  
על שולחן הכנסת, בחנאי שלא יפרסמו את תכנן.

אנו עוברים להצעת חוק לתיקון פקודת

הנזיקין האזרחיים, תשט"ו-1955.

הצעת חוק לתיקון פקודת הנזיקין האזרחיים, תשט"ו-1955:

סעיף 1:

מר בר-ניב:

סעיף 55ג(6) לפקודת הנזיקין האזרחיים,  
1944, שמבטלים אותו, דין ביחס בין פקודת  
הפיצויים לעובדים משנת 1947 לבין חביעות לנזיקין אזרחיים, למעשה, פקודת  
הפיצויים לעובדים משנת 1947 כבר בוטלה ע"י חוק הביטוח הלאומי, ולכן הסעיף  
הוא כבר היום חסר חוכן.

סעיף 1 נחקבל.

סעיף 2:

מר בר-ניב:

למעשה, המטרייה של הסעיף הזה הוא בסעיף-  
קטן (2) ו-(3), סעיף-קטן (2) אומר:  
ארעה תאונת עבודה שנגרמה מתוך רשלנותו של נותן העבודה, רשאי העובד  
לתבוע פיצויים לפי חוק הנזיקין האזרחיים, אולם בניכוי אותו מכום שהוא  
כבר קיבל מהמוסד לביטוח לאומי.

מ. קלמר:

אם המעביד ביטח את העובד בחגרת כיסוח פרטית, מי מקבל את הגימלה לפי חוק הביטוח

הלאומי, חברת הביטוח או המעביד?

י. ריפתיין:

במקרה שמגיעים לנפגע פיצויים משני מקורות, האם אפשר להבטיח שלא ינכו מהם כאשר

הפיצויים משני המקורות אינם עולים על החוץ המקובל?

היו"ר ע. גוברין:

המלה "פיצויים" בסעיף-קטן (2) איננה ברירה, עלולים לחשוב שהכוונה לפיצויי פיסורין.

מר בר-ניב:

אני מקבל את הערת היו"ר ומציע לכתוב אחרי המלים "פיצויים ממעבידו" את המלים:

"לפי פקודה זו", ואז ברור שהכוונה לפי פקודת הנזיקין האזרחיים.

אשר לשאלתו של חבר-הכנסת ריפתיין, יש

מקום לשאלה זו, אולם במציאות לא עלול להיווצר אף פעם מצב כזה. לפי פקודת הנזיקין האזרחיים, מקבל הנפגע: 1. פיצוי מלא של כל הנזק הכלכלי, שהוא חמיר יהיה גדול יותר מהגימלה לפי חוק הביטוח הלאומי, שהיא בשיעור 75% מהשכר הטכטימלי של 5 ל"י ליום, בעוד שלפי פקודת הנזיקין האזרחיים הפיצוי הוא בשיעור 100% של השכר; 2. פיצויים כלליים בעד כאב, בושת ושבת בסכומים ניכרים למדי, שחוק הביטוח הלאומי אף פעם אינו מביא אותם בחשבון, כך שאף פעם לא יכול להיווצר מצב שחבר-הכנסת ריפתיין חושש מפניו.

שאלתו של חבר-הכנסת קלמר נובעת טאי-הבנה.

כאשר המעביד מבטח את עובדיו בחברה ביטוח, הוא אינו מבטח אותם, כי אם את עצמו. חבר-הכנסת קלמר שאל, מי מקבל את הגימלה לפי חוק הביטוח הלאומי במקרה שהנפגע זכאי לפיצויים לפי חוק הנזיקין האזרחיים. באופן פורמלי, אף אחד אינו מקבל את הגימלה, במקרה שהמעביד לא גובה את הגימלה, היא נשארת בטוסד, בניגוד למקרה שהצד השלישי אינו מעביד - במקרה זה הנתבע, הצד השלישי, אחראי ב-100% והטכום מחלק: חלק מוחזר על ידו למוסד לביטוח לאומי וחלק הולך לנפגע.

י. א. אלמוגי:

מה זאת אומרת "עקב כאורע אחד"?

מר בר-ניב:

אפשר לומר "עקב אותו מאורע".

י. א. אלמוגי:

עלי לציין שאינני מרוצה מהסעיף. הילתי מרוצה יותר אילו מחקו את המלים "תנוכה הגימלה", כי אין בזה צדק מוחלט, בבריטניה מנכים רק 50% מהגימלה, ולא את כולה, אולם בהתחשב עם מצבנו המיוחד אינני מציע יכעח דבר.

מר בר-ניב:

בבריטניה מנכים רק 50% מהגימלה, מפני שהפועל משתתף בתשלום דמי ביטוח מאובנות עבודה.

מ. וילנדר:

אני מציע למחיק את סעיף-קטן (2).

ע.ע.

מר בר-ניב:

זהו הסעיף היחיד המטריאלי בחוק זה. מחיקתו פירושה להשאיר את ההגדרות בלבד, היות והצעת חוק זו עברה את הקריאה הראשונה, כמעורר השאלה אם יכולים בדרך הסתייגות למחוק את החוק כולו.

י. ריפתין:

אינני מעלה על הדעת מחיקת הסעיף הזה. יכולים להציע לנכית רק חלק מהגימלה. אני משאיר לעצמי זכות לחזור לענין זה.

מ. וילנר:

אם כן, לא אציע למחוק את הסעיף, כי אם אציע ניכוי אחרו אחד בלבד של הגימלה.

מר בר-ניב:

בסדר לסעיף-קטן (3), לפי סעיף 70 של חוק הביטוח הלאומי, אם צד שלישי גורם לחאונה של מבוטח יכול המוסד לביטוח לאומי לתבוע ממנו את סכום הפיצויים ששילם לנפגע. בא סעיף-קטן (3) זקובע, שאם הצד השלישי הוא המעביד של הנפגע, אשר משלם בעדו דמי ביטוח, לא יוכל המוסד לתבוע ממנו את סכום הפיצויים ששילם. כל כוחו של סעיף זה מבחינה כלכלית הוא בכך: רק בזכות השילוב של סעיף זה בסעיף הקודם מקטיגות חברות הביטוח את הפרמיות שהן גובות מנותגי העבודה עד כדי  $\frac{1}{3}$ . מקודם הן תבעו אותה הפרמיה שהיתה נהוגה עוד לפני שחוק הביטוח הלאומי נתקבל, בטענה שהוא אינו עוזר להן מבחינת הקטנת הסיכון, ויצא המסק נוסא בדמם ביטוח בפוליס.

סעיף-קטן (3) נתקבל.

מר בר-ניב:

בעבור לסעיף-קטן (1) - ההגדרות. אני מציע לוועדה לשקול בדעתה תיקון שעלה בדעתי רק עכשיו. לפי ההגדרה המוצעת של "גימלה", אפשר לפרש שהיא כוללת לא רק את הכסף, אלא גם את השווי הכספי של הטיפול הרפואי, שיקום וכו', שאין בכוננתנו לנכותם, ינכו רק מזומנים, ולכן אני מציע את ההגדרה הבאה: "גימלה" פירושו - השווי הכספי של הגימלאות, להוציא גימלאות בעין...".

ב.צ. הראל:

פיצויים לפי פקודת הנזיקין האזרחיים כוללים גם ריפוי?

מר בר-ניב:

במידה שהיו הנצאות ריפוי מסשיות.

ב.צ. הראל:

אם כן, אין כל הצדקה שהנפגע יקבל הוצאות ריפוי פעמיים, גם לפי חוק הביטוח הלאומי וגם לפי פקודת הנזיקין האזרחיים. למעשה, אין אף נותן עבודה שאינו מבטיח את עצמו נגד פקודת הנזיקין האזרחיים, ולמעשה המסק סובל מזה עי"ז שבקלקולציות של כל ייצור בכנסת הפרמיה לביטוח בפני פקודת הנזיקין האזרחיים, ועל כן אני חושב שהצעת התיקון של מר בר-ניב איננה נכונה ואיננה מוצדקת.

מר בר-ניב:

ישנה כאן אי-הבנה, הנפגע יתבע את הוצאות הריפוי לפי פקודת הנזיקין האזרחיים רק במקרה שהוא יכול להציג קבלות על כך, התיקון שאני מציע הוא הגיוני, כי אחרת מנכים סכום שחברת הביטוח בכלל לא נתבעת לשלם.

ב.צ. הראל:

התיקון הוא נכון רק במקרה שלא הוגש חשבון לריפוי, לפי פקודת הנזיקין האזרחיים. אני יוצא מתוך הנחה שהביטוח הלאומי נותן את העזרה הרפואית

המלאה, ואין מקום לתביעות נוספות בקשר לריפוי.

מר בר-ניב:

השאלה העומדת בפני הועדה היא: האם יש  
למחוק את האפשרות של העובד הנפגע להודק  
לעזרה רפואית מחוץ למסגרת הביטוח הלאומי?

ר. ריפתין:

הגימלה לפי חוק הביטוח הלאומי איננה חסד,  
זוהי זכות טבעית. לפעמים מגיעות זכויות  
מקורות שונים, ואין זכות אחת מבטלת את הזכות האחרת. גם חבר-הכנסת אלמוגי  
כבר העיר, שמפק אם יש צורך לנכות גם את הגימלה הכספית, שזוהי רק הוראת-  
שעה. אני חושב בהצעת החיקון של מר בר-ניב, כי ידוע שהנפגע נצטר לו פונה  
לרופאים שונים.

היו"ר ע. גוברין:

חבר הכנסת הראל טען שהמשק יסבול עי"כ  
שישלמו לנפגע הוצאות ריפוי נוסף לריפוי  
שהוא מקבל ע"י המוסד לביטוח לאומי. אולם אם זמילו על המשק/אין גודל ידיות  
של כוח האדם, ייגרמו שני דברים: סבל והרעה למשק. אנו מקווים שחלק גדול  
מהנפגעים יחזור לעבודה.

חבר הכנסת הראל אמר שהמוסד לביטוח

לאומי חייב לתת את הריפוי המלא. יש הברל גדול בין נתן, חייב לתת  
ויתן.

אשר לחשש של חבר הכנסת הראל, שהנפגעים  
ירבו לפנות לרופאים, הרי כל חביעה לפיצויים לפי פקודת הנזיקין האזרחיים  
מובאת לבית המשפט, וההוצאות הרפואיות עוברות את אישורו.

מר בר-ניב:

בתי המשפט מקפידים מאוד בבדיקה באיזו  
מידה ההוצאות הרפואיות היו הגיוניות.

בחוק זה אנו יוצאים מהנחת יסוד אחת -  
כי הפועל שנפגע בגלל רשלנותו של הזולת לא יהיה במצב טוב יותר אך גם לא  
במצב רע יותר מכל אדם אחר שנפגע כתוצאה מרשלנות הזולת. הצעת חבר-הכנסת  
הראל פירושה - כל אדם אחר שנפגע מחוץ רשלנותו של הזולת יקבל הוצאות  
רפואיות בסכום שביח המשפט יחסוק. עובד שנפגע, כוגבל מלכתחילה במסגרת,  
במציאות חיה הזדהות של 99% בין שני המקרים, אבל מבחינה עקרונית תהיה  
בזה העמדת העובד במצב גרוע יותר מכל אדם אחר שנפגע בדיוק באותן המסיבות.

סעיף 2 נתקבל

הסתיונות: ג.צ. הראל

סעיף 3:

מר בר-ניב:

בפקודת הנזיקין האזרחיים, 1944  
נפלה טעות של המחוקק המנדטורי.  
הוא סימן סעיף מסיימים בתור סעיף-קטן (2) ואת הרישא לא סימן כסעיף-קטן (1),  
ולכן נאמר שהרישא תסומן כסעיף-קטן (1).

לגופו של הענין, סעיף 64 מדבר על המקרה

הבא: אדם נפגע, והאחראי אינו אחר כי אם 3-4 אנשים. סעיף 64 של פקודת  
הנזיקין האזרחיים קובע שהנפגע רשאי להגיש תביעה נגד כל אחד מהאחראיים,  
הוא זכאי לחפש את הכחובת הממשית ביותר למימוש תביעתו, אבל הסעיף קובע  
שהוא אף פעם אינו יכול לתבוע יותר מהסכום שפסקו לו לפי פסק הדין הראשון.  
החיקון שאנו מציעים קובע, שאם הנתבע הראשון היה המעביד וסכום הפיצויים  
שבית המשפט פסק לו לשלם היה קטן יותר, אין זאת אומרת שגם הצד השלישי

אחראי רק בעד הסכום הזה, כזי הוא אינו כשלם בשבילו דמי ביטוח. הסעיף הזה בא לחזק את הגישה שהפחת העול חלה רק על המעביד הישיר, ולא על האנשים האחרים האחראים בעד הנזק. בסיכום: העובד מקבל תמיד את מלוא הפיצויים לפי פקודת הנזיקין האזרחיים בניכוי הגימלה לפי חוק הביטוח הלאומי. אם הנתבע הוא המעביד - בזה נגמר העניין, אם הנתבע הוא צד שלישי - הוא אחראי בעד כל הסכום, אשר מתחלק בין: 1) המוסד לביטוח לאומי, אשר מקבל בחזרה את הסכום ששילם לנפגע כגימלה; 2) הנפגע, אשר מקבל את ההפרש.

**מ. קלמר:** במקרה של פגיעה ע"י צד שלישי - למה המוסד לביטוח לאומי צריך לקבל חלק מהפיצויים?

**י. ריפתין:** בקשר להוראה הקובעת, כי במקרה שישנם כמה אחראים לפגיעה אין הנפגע יכול לתבוע יותר מהסכום שפסקו לו לפי פסק הדין הראשון, הרי סכום הפיצויים נקבע לא רק לפי גודל הנזק אלא גם לפי מידת האחריות של הנתבע. נניח שמתברר לאחר המשפט, כי הנתבע שנגדו הוגש המשפט אחראי לסכום קטן יותר דאילו היו מגישים את התביעה נגד האחראי השני, היו פוסקים פיצויים בסכום גדול יותר. מדוע צריך לסנוע זאת?

אני מצטרף להערת חבר-הכנסת קלמר.

**ס. וילנר:** אם סכום הפיצויים פוסקים לא רק לפי מידת הנזק שנגרמה לנפגע, כי אם גם לפי מצבו הסוציאלי של הנתבע, למה ההתערבות בשיקול דעתם של השופטים?

**א. שוסטק:** קידם כל, בכל מקום שנאמר "מעביד" אני מציע ליסר "נותן עבודה".

אינני רואה כל הגיון בסעיף 3 של הצעת החוק, יכול להיות שנותן העבודה, אע"פ שהוא כשלם דמי ביטוח בעד עובדיו, יהיה אשם יותר מאשר הצד השלישי. עלינו לסמוך בעניין זה על השופטים.

**מר בר-ניב:** גובה הפיצויים אינו חלוי כלל וכלל במצבו הסוציאלי של הנתבע, בית המשפט בקביעת הפיצויים אינו מביא בכלל בחשבון את שאלת הצדק, אלא קובע מה הן עילות הפיצויים.

סעיף 64 של פקודת הנזיקין האזרחיים אומר, כי כל עילה נותנת מקום רק לתביעה אחת. אם ישנם כמה אחראים לפגיעה, הנפגע הגיש תביעה נגד אחראי אחד, בית המשפט פסק את סכום הפיצויים אך הנתבע אינו יכול לשלם, יכול הנפגע להגיש תביעה נגד האחראי השני, אך אינו יכול להעלות את גובה תביעתו.

העלו פה את השאלה, למה המוסד לביטוח

לאומי צריך לקבל בחזרה את הגימלה כאשר הנתבע הוא צד שלישי. סעיף 70 של חוק הביטוח הלאומי קובע במפורש, שאם "היה המוסד מחויב את המוסד לתשלום גימלה לפי חוק זה מטעם עילה גם לחיוב צד שלישי בתשלום פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין האזרחיים, 1944 - רשאי המוסד לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגימלה ששילם או שהוא עתיד לשלמה". היה בעניין זה

ויכוח נוקב בעה הדיון על הצעת חוק הביטוח הלאומי, וההוראה נתקבלה ללא כל הסתייגות, אנחנו רק מציעים לתקן, שאם הצד השלישי הוא מעבידו של המבוטח, לא יצטרך לשלם פעמיים.

אשר להערת חבר-הכנסת ריפתין, שאין למנוע הגשת תביעה, לפי חוק הנזיקין האזרחיים, נגד אחראי שני בסכום גדול יותר - הערה זו אינה שייכת להצעת החוק שאנו דנים בה, כי אם לחוק הנזיקין האזרחיים המקורי, שאיננו דנים בו כעת. אנחנו מוסיפים רק הקלה האומרת, שאם התביעה הראשונה היחה נגד נוחן העבודה, אין זה מונע מהנפגע להגיש תביעה נגד אחראי שני בסכום גדול יותר.

א. בקר: אני חושב, כי התיקון המוצע צודק מכל הבחינות.

כדי למנוע תסבוכה משפטית, אני מציע להוסיף בסעיף 62(2) רישא האומרת שיש רשות לפנות גם בתביעה לפי חוק הנזיקין האזרחיים, או לנסח את סעיף 62(3) באופן חיובי.

ט. וילנר: מקיבל לציין בחוק אחד: "על אף האמור בחוק אחר" מכיון שאנו מדברים על פיצויים לעובדים במקרה של תאונת עבודה, מותר לנו להגיד שלצורך חוק זה אנו חורגים מהחוק הכללי של נזיקין אזרחיים.

היו"ר ע. גוברין: ההצעות של חברי הכנסת זוסטק ווילנר אינן באות להטיב, כי אם להרע, כי הן מטאירות את הענין לחלוטין בידי השופט. אם רוצים להגיע לחוק מתוקן יותר, אפשר לבוא בהצעה לחקן את חוק הנזיקין האזרחיים הכללי.

סעיף 3 נתקבל  
ח"כ זוסטק שומר לעצמו זכות להסתייגות.

סעיף 4:

ט. וילנר: אני מציע שתיקוני החוק יחולו גם על תאונות שארעו לפני תחילת חקפו של חוק זה.

י. ריפתין: לגבי תאונות שארעו לפני תחילת חקפו של חוק הביטוח הלאומי, אולי כדאי להבדיל בין המקרים שניתן לגביהם פסק דין לבין המקרים שלא ניתן לגביהם פסק-דין?

מר בר-ניב: אם נסתוק את הסעיף הזה, נבטל את האפשרות של תביעה לפי חוק הנזיקין האזרחיים.

ט. וילנר: אני חוזר לסעיף 1 ועומד על הצעתי למחוק את סעיף-קטן (2). אינני מקבל את ההערה שחיקת הסעיף מבטל את החוק כולו.

היו"ר ע. גוברין: אני מציע לדחות לזמנה הבאה את ההצעה על החוק כולו, ואז גם נברר כמה נקודות בלתי ברורות.

אני מציע לכתוב במקום "מעביד" - "נותן עבודה".

ח. מיגורי-כהן:

בקשר להצעת חוק ההסכמים הקיבוציים, נציגי התאחדות בעלי חקלאיה ונציגי הסתדרות העובדים הודיעו שברצונם להופיע בפני הוועדה, על-מנת להגיש את הצעות תיקונייהם.

הי"ר ע. גוברין:

עלינו לדון גם בהצעה לסדר-היום שהכנסת

העבירה אלינו בענין חיטול המעבדות. בקשר לכך הזכנתי את נציג מסדר העבודה.

(הישיבה נועלה בשעה 11.00)